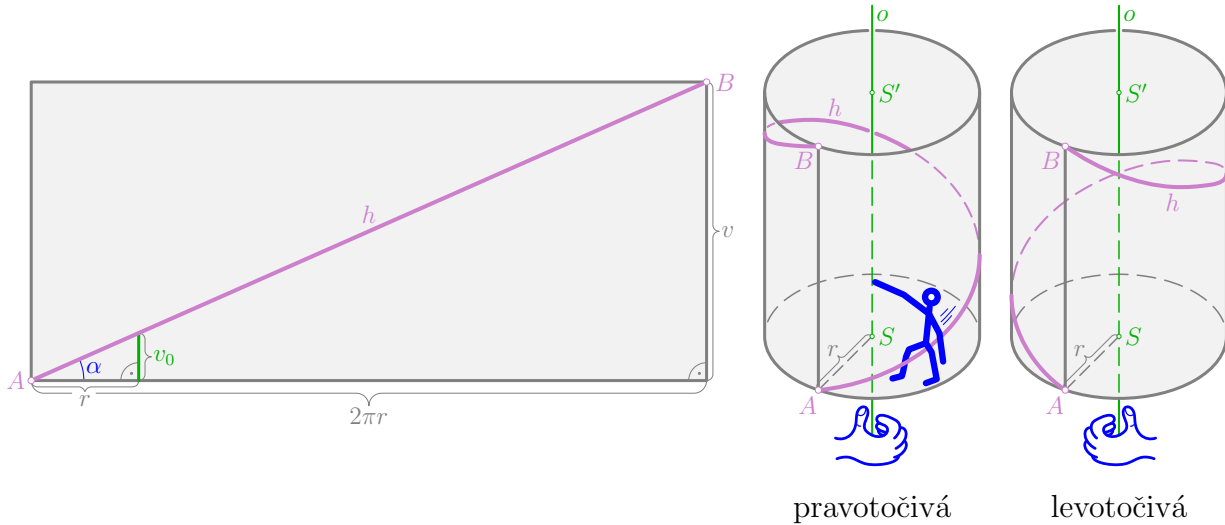

Šroubovice

Výklad

- základní pojmy

výchozí obdélník a charakteristický trojúhelník → jeden závit šroubovice

r ... poloměr šroubovice h (jako **helix**)

o ... osa šroubovice

v ... výška závitů

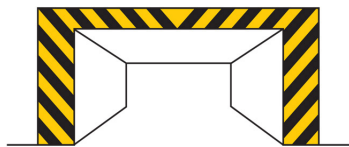
α ... sklon šroubovice

$\tan \alpha$ ... spád šroubovice (stejný v každém bodě – křivka konstantního spádu)

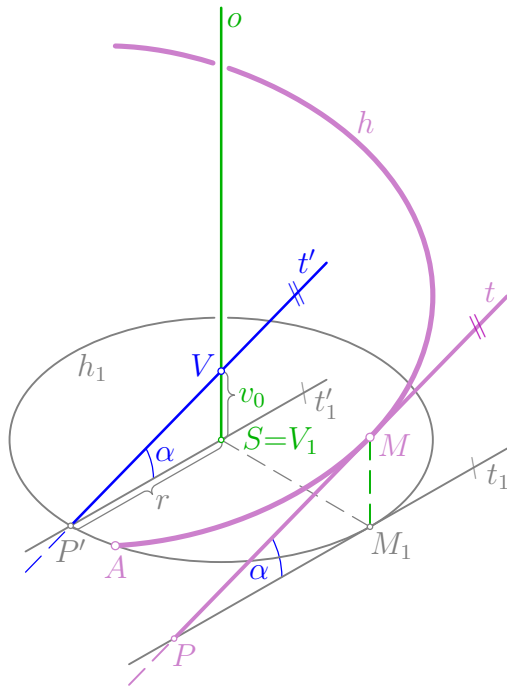
v_0 ... redukovaná výška závitů (parametr šroubovice); platí:

$$\frac{v_0}{v} = \frac{r}{2\pi r}, \text{ a tedy } v_0 = \frac{v}{2\pi} \doteq \frac{v}{6}$$

- příklad užití – žluto-černé pruhování se sklonem 45° se užívá v dopravním značení jako upozornění na nepřemístitelnou překážku; aplikace tohoto označení např. na válcové sloupky nástupištních lamp pak vede k užití žluto-černých šroubovic se 100%-ním spádem

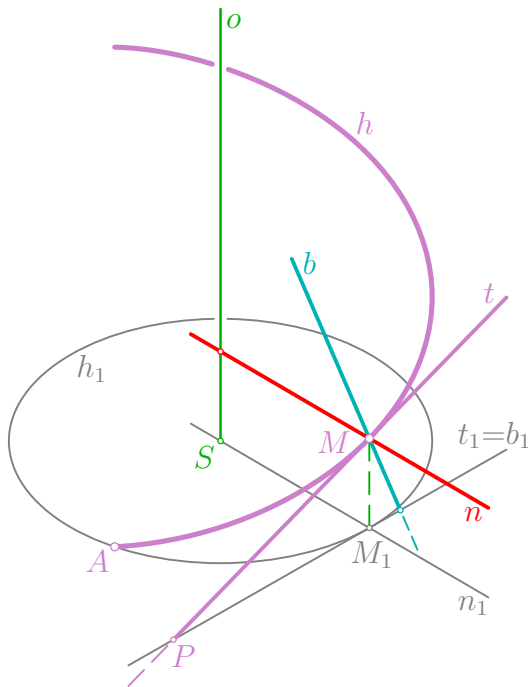

- princip konstrukce tečny t v bodě M

V ... vrchol tzv. kuželové plochy tečen
 P' ... vznikne otočením bodu M_1 kolem osy o
 o 90° proti směru stoupání
 $t' = P'V$ ... přímka, s níž je hledaná tečna t
 v bodě M rovnoběžná
 P ... $|PM_1| = |\widehat{AM_1}|$; bod P tudíž leží na
 evolventě kružnice h_1

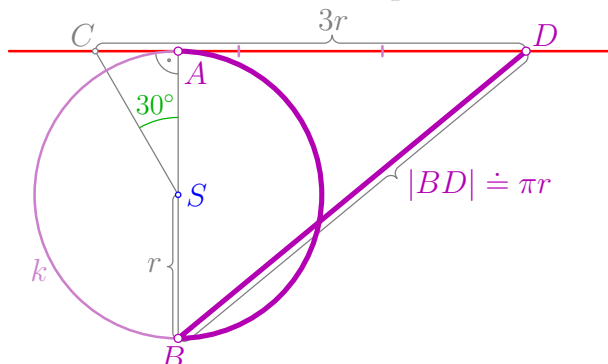
- průvodní trojhran šroubovice h v jejím bodě M

n ... hlavní normála, $n \perp o$, $n \parallel n_1$
 b ... binormála, $b \perp \omega = tn$, $b_1 = t_1$
 $\rho = bt$ ... rektifikační rovina, $\rho \parallel o$

- pomocné přibližné konstrukce (rektifikace = narovnání za účelem zjištění délky)

- **Kochaňského rektifikace půlkružnice**

- **Sobotkova rektifikace kruhového oblouku** (vhodná pro $\varphi < 60^\circ$, lze ji použít i obráceně k navinutí úsečky dané délky na danou kružnici)

